

ὤνειροπόλησεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τόσῃν ἐδείκνυε πάντοτε πρὸς αὐτὴν ἀγάπην, ὁ ὁρκισθεὶς αὐτῇ ἐκεῖ εἰς τὸν Πειραιᾶ νὰ μὴ τὴν λησμονήσῃ ποτέ, αὐτὸς νῦν δι' ὀλίγον χρόμα τὴν ἐγκαταλείπει, ὅπως νυμφευθῇ τὴν Θεοδώραν Λαλῆ! Καὶ εἰς τὴν τυχαίαν καὶ ὅλως φυσικὴν ταύτην σκέψιν, ὠρθώθη διὰ μιᾶς μὲ ὀφθαλμούς στεγνοὺς ἐκ τῶν δακρύων. Διότι ἦν ἀνάξιος, καὶ ὅλως ἀνάξιος τῶν ὀδυσμῶν ἐκείνων ὁ ἀνὴρ, ὅστιςπραγματοῦν τὸν ἔρωτά της, θυσιάζων τὴν φιλοτιμίαν της, σχίζων εἰς ῥάκη τὴν καρδίαν της, τρέχει κατόπιν κόρης, μεθ' ἧς ἴσως ἅπαξ μόνον ὠμίλησε καὶ ἐπιζητεῖ νὰ τὴν νυμφευθῇ χάριν τῶν χρημάτων της!

Οὕτως ἔκρινεν ἐν τῇ παραφορᾷ της τὸν Περικλῆ! Καὶ τὸ εἶδωλον τοῦτο καταβιάσασα ἐν μιᾷ στιγμῇ ἀπὸ τοῦ ἰδανικοῦ βάθρου, ἐφ' οὗ τὸ εἶχεν ἀναβιάσῃ ὁ ἔρωσ της, καὶ στήσασα αὐτὸ διὰ μιᾶς μόνης σκέψεως ἐπὶ σάκκου χρυσοῦ εὐτελοῦς, ἠσθάνθη ὅλην τὴν ἀξιοπρέπειάν της ἐξεγειρομένην, ἑαυτὴν ὀρθουμένην ὑπερηφάνως πρὸ τοῦ ταπεινοῦ νῦν Περικλέους καὶ ἔλαβεν ἀπόφασιν στιγμιαίαν, ἀλλ' ὀριστικήν, νὰ μὴ δεῖξῃ εἰς οὐδένα τὴν πληγὴν της, νὰ μὴ προδώσῃ οὐδέποτε τὸν πόνο της. Καὶ ὡς ἐὰν ἡ ἀντίδρασις τῆς ἀξιοπρεπέως ἐνέδυσεν αὐτὴν χαλιδδινὸν θώρακα, ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῇ δυνάμει ν' ἀντικρούσῃ οὐχὶ μόνον τὸν Περικλῆ ἰδιαφόρως, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀντιζήλον της. Ἀπέκτησε διὰ μιᾶς τὴν ἡρεμίαν ἐκείνην τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ἣν ἀποθαυμάζομεν εἰς τοὺς μάρτυρας τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος. Περιεβλήθη αἴγλην τινὰ ἀγιότητος καὶ ἀταραξίαν, ὅπως ἀντικρούσῃ πᾶν μαρτύριον, ὅπερ τῇ ἐπεφυλάσσετο, καὶ ὅπερ πάντως ἠθέλεν εἶναι ἥττον ὀδυνηρὸν ἐκείνου, ὅπερ πρὸ μικροῦ ὑπέστη!

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

P.

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Συνέχεια ἔδε προηγούμενον φύλλον.

Τοὺς κανόνας ἢ τὰ ποιήματα, τὰ περιέχοντα κατ' ἀκροστιχίδα τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφάβητου, ἐκάλουν οἱ βυζάντιοι ἀλφαβητάρια. Τὸ πρῶτον γνωστὸν τῶν τοιούτων ἀλφαβηταρίων εἶναι Ἕγνος τις εἰς τὸν Θεόν, κατ' ἀπομίμησιν πιθανῶς τῶν Παρθενίων τοῦ Ἀλκμάωνος καὶ τοῦ Πινδάρου πεποημένους, περιεχόμενος δὲ ἐν τῷ « Συμποσίῳ τῶν δέκα παρθένων » ὅπερ ἀποδίδεται εἰς τὸν Πατάρων Μεθόδιον, πατέρα τῆς ἐκκλησίας θανατωθέντα κατὰ τὰς ἀρχὰς

τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ πρώτη τοῦτου ἀκροστιχίς μετὰ τῆς ἐπιφῶδου ἔχει ὡς ἑπεται.

Γαλμός. Ἄνωθεν, παρθένοι, βοῆς ἐγεροίνεκρος ἤχος
ἦλθεν νυμφίω πασσυβί ὑπαντάνειν λευκαῖσι τε
καὶ λιμπάσι πρὸς ἀνατολάς. Ἐγρεσθε πρὶν
[στολαῖς
[φθάσῃ μολεῖν
Εἶτω θυρῶν ἀνάε.

ΓΡΑΚΟΗ. Ἄγνεῦ σοι καὶ λαμπέδας φάεσφρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ἡ τῶν ἀκροστιχίδων μανία ἀπὸ τῶν ποιητῶν μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς πεζογράφους ἀκόμη· τινὲς τῶν βυζαντίων συγγραφέων ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ὑπαγάγωσιν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἀκροστιχίδος τὰ ἔργα των, ἀρχικὰ τῶν πρώτων λέξεων ἐκάστου κεφαλαίου ἢ παραγράφου τούτων ἐκλέγοντες ἰδίᾳ γράμματα κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀλφάβητῳ σειρὰν αὐτῶν. Χάριν παραδείγματος ἀναφέρομεν μόνον « τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, » ζήσαντος κατὰ τὴν δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, τὰ « κεφάλαια δι' ἀκροστιχίδος πάνυ ὠφέλιμα ».

Ἀλλὰ καὶ τῇ δημῳδαί ἑλληνικῇ ποιήσῃ δὲν εἶναι ἄγνωστοί αἱ ἀκροστιχίδες. Τρεῖς τῶν σφαιρομένων πλαισιότατων συλλογῶν δημοτικῶν ἐρωτικῶν ἄσμάτων εἰσι κατ' ἀλφάβητον τεταγμένοι. Ἡ πρώτη τούτων ἐκ χειρογράφου κώδικος τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθήκης δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν ἑλληνικῶν δημοτικῶν ἄσμάτων τοῦ Αἰμιλίου Λεγράν, ἐπιγράφεται Ἐρωτικὸν ἀλφάβητον καὶ ἄρχεται οὕτω.

Ἄρξομαι τὸν ἀλφάβητον στιχοπλεκῶ σε, κόρη,
τὸν πίθον καὶ τὸν ἔρωταν τὸν ἔχω διὰ τ' ἐσένα.

Ἄξιον δὲ σημειώσεως ὅτι ἕνεκα τῶν χαλαρῶν πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν σχέσεων τοῦ συλλογῆος ἢ τάξις τῶν γραμμάτων εἶναι διατεταραγμένη εἰς δύο μέρη. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ο ὑπάρχει ἄσμα ἀπὸ τοῦ γράμματος μὲν τούτου ἐν τῷ χειρογράφῳ ἀρχόμενον, πράγματι ὅμως ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Ὡ :

Ὁ παῖμιμορφη κουρτέσα
παγκαλόμορφον περβίκι,
ἦκουσέ μου τί σέ λέγω,
καὶ ἐγὼ νὰ σέ χρυσώσω.

Ὅμοιος ὁ ἥλιος γίνεται ὄλιος καὶ οἰκονομεῖται ἢ θέσις τοῦ Υ.

Ἦλιος εἶται καὶ σελήνη,
τῆς ψυχῆς μου εἶσαι κλωνάρι,
τῆς καρδίᾳς μου ἀναδενδράδι.

Ἐν τῇ αὐτῇ συλλογῇ περιλαμβάνονται καὶ ἕτερα 44 ἐρωτικὰ ἄσματα, κατ' ἀλφάβητον ἐπίσης τεταγμένα. Ἡ δὲ δευτέρα τῶν τοιούτων συλλογῶν, ἐκδοθεῖσα ὁμοίως ὑπὸ τοῦ Λεγράν ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, περιέχει ἐρωτικὰ δημῳδῆ δίστιχα, κατατεταγμένα κατ' ἀλφάβητον, ἀπαραλλάκτως ὡς ἐν τοῖς συγχρόνοις συλλογαῖς δημῳδῶν ἑλληνικῶν δίστιχων. Τὰ δίστιχα ταῦτα εἰσιν 93 ἐν ὄλφ, ἐλλείπουσι δ' ἐν τῇ συλλογῇ

τοιαῦτα, ἀρχόμενα ἀπὸ τῶν στοιχείων Β, Γ, Ζ, Ι, Ε, Ν καὶ Ψ. Ἡ τρίτη τέλος συλλογή, περιέχουσα 102 δημῶδη ἄσματα, ἐπιγραφὴν δὲ φέρουσα *Ἀλφάβητος τῆς ἀγάπης*, ἐδημοσιεύθη τῷ 1879 ἐκ χειρογράφου τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου γερμανοῦ Γουλιέλμου Βάγνερ. Τὰ ἄσματα ταῦτα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἐκδότου, ἦν ἠσπασήσαν πάντες οἱ περὶ τῆς συλλογῆς γράψαντες, ἐποιήθησαν ἐν Ῥόδῳ, θέμα δ' ἔχουσι τοὺς ἔρωτας ῥοδίων γυναικῶν πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας ἰππότες. Ἡ γνώμη αὕτη εἶναι παντελῶς ἀβάσιμος, οἱ δὲ ἰππότες τῆς Ῥόδου ἀναφέρονται οὐχὶ ἐν τοῖς ἄσμασιν, ὡς φρονεῖ ὁ ἐντρεφέστατος ἄλλως περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐκδότης, ἀλλ' ἐν παρερμηνείαις τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθείσης ἐμμέτρου γερμανικῆς μεταφράσεως. Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦτου ἀρκούμεθα νὰ φέρωμεν δύο μόνον παραδείγματα. Τὸν στίχον.

Ἰδιεξιῶσὺν τῶν ἀνδρῶν, στολὴ τῶν ἀνδρειωμένων,

ὁ Βάγνερ μεταφράζει γερμανιστί: «Στόλισμα τῶν ἰπποτῶν, γέρας καὶ ἐγκαλλώπισμα τῶν ἀνδρειωμένων τῆς νήσου μας». Ὁμοίως τὸ ἄσμα:

Παροδυσάστε [sic] φοβερέ, χρουσοφθερουγοφόρε κτλ.

μεταφράζει: «Κραταῖε ἰππότες, μέγιστα αἰθέντα μὲ τὴν χρυσῆν σου λοφίαν κτλ.» Ἐν ᾧ προδήλως ὁ στίχος εἶνε ἐφαρμμένος καὶ πρέπει νὰ διορθωθῇ:

Ἐρωὸς δυνάστα φοβερέ, χρουσοφθερουγοφόρε,

ὡς ὁδηγεῖ ἡμᾶς ὁμοίος στίχος, περιεχόμενος ἐν τῷ μεσαιωνικῷ ἔπει τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Α. Μηλιαράκη ἐκδοθέντι κειμένῳ τοῦ Ἀνδρίου χειρογράφου (στιχ. 234.)

Ἦ ἔρωσ, δυνάστα φοβερέ, χρουσοπερυγοφόρε.

Ἡ κατ' ἀλφάβητον διάταξις τῶν τοιούτων ἄσμάτων εἶνε ἔργον βεβαίως τῶν συλλογῶν, ἐπομένων εἰς τὸν βυζαντιακὸν συρμὸν τῶν ἀκροστιχίδων. Ἡκιστα δὲ πιθανὴ φαίνεται ἡμῖν ἡ γνώμη ἐνός τῶν ἡμετέρων λογίων, ὅτι «ἡ Ῥόδιος ἄλφάβητος εἶνε λείψανον ἐρωτικοῦ τινος δράματος, ψαλλομένου ὑπὸ δύο διαφέρων χορῶν, »καὶ ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ἐξωγκώθη καὶ ἠλλοιώθη »ἢ ἀρχικὴ διάταξις τοῦ ἐρωτικοῦ διαλόγου διὰ »τῆς προσθήκης καὶ ἄλλων ξένων στίχων καὶ »ἐπεισοδίων διαφόρων». Ἀλλ' ἐκ τούτου οὐδαμῶς ἔπεται ὅτι αἱ κατ' ἀλφάβητον ἀκροστιχίδες εἰσὶν ἀσυνήθεις ἐν τοῖς ἄσμασι τοῦ λαοῦ. Ὑπάρχουσι δημῶδη ἄσματα θρησκευτικῆς ἢ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως οὕτω πεποιημένα. Ἐν ἀνεκδότῳ παρὶφ δημῶδει ἄσματι, οὗ ἡ ἀρχή:

Ἄρχοντες καὶ μεγιστᾶνες καὶ λοιπὴ φτωχολογία
θάνατος μᾶς παντὸς αἰνέει νέους, γέρους καὶ παιδιὰ.

ἐκτραγωδεῖται ἢ τοῦ βίου ματαιότης διὰ δι-

στίχων κατ' ἀλφάβητικὴν ἀκροστιχίδα. Ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Γιανναράκη εἶναι δεδημοσιευμένον κρητικὸν ἐρωτικὸν ἄσμα *Τὸ ἀλφάβητο*, οὗ παρτιθέμεθα ὧδε τὰ περιεργότερα δίστιχα:

Ἄποὺ τάλφα θαρνήσω,
φῶς μου, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήτω.
Βῆτα βέβαια σοῦ ἠνώγω,
πῶς ἐπὶ μ' ἀρέσεις μόνο.

Ἐ ψηλό μου κυπαρίσσι,
καὶ καμαρωτὴ μου βρούση,
ἴωτα, παίρνω σε καὶ φεύγω
καὶ τὴ χώρα μ' πλὴθ δὲ μπαίνω.
Νῦ, νύφ' εἶσαι τῷ γονιῷ μου
καὶ νινί τῶν ἀμμαθῶ μου.

Ὁ μικρὸ μου κυπαρίσσι,
πέ μου, ποῖός θά σέ φιλήσῃ;
Πιπερόριζα μὲ λένε,
κ' ἂ μὲ γάστῃς γύσευγέ με.

Ῥόδα ἔχεις εἰς τὰ μάθια,
κάνεις τσοὶ καρδιάς κομμάθια.
Ἰψηλό μου κυπαρίσσι,
πέ μου ποῖός θά σέ φιλήσῃ;
Ἦ μεγάλη νεραντζούλα
καὶ χρυσὴ ἀγγελοπούλα.

Μεταξὺ τῶν ὑπὸ λογίων βυζαντιῶν εἰς ἀρχαίαν γλῶσσαν πεποιημένων ἐν ἀκροστιχίσι καὶ τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων δύναται νὰ ταχθῶσι τὰ εἰς κοινὴν γλῶσσαν καὶ διὰ στίχων πολιτικῶν ἀκροστιχὰ βυζαντιακὰ ποιήματα. Ἐξ ἐνός τῶν τοιούτων ποιημάτων, τοῦ ὑπὸ τοῦ Πτωχοπροδρόμου συγγραφέντος ἐγκωμίου τοῦ βασιλέως Μιχαῆλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἀποσπῶμεν ὀλίγους στίχους, οἵτινες δύναται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ὡς δείγμα τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ τρόπου τῶν Βυζαντιῶν. Τὸ ποίημα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐξ εικοσιτεσσάρων δεκκατίχων στροφῶν, ἐκάστης δὲ τῶν στροφῶν τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον λαμβάνεται κατὰ σειρὰν ἐκ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου.

ποσάπηχης ὁ κάλαμος, ὁ μέλλων περιγράψαι
τὸ ὄρος τὸ δεινότατον, τὸ ἐκ τῶν σῶν τροπαίων,
τὸ μὴ σχινομετροῦμενον ἠθροκοῖς καλάμοις,
μὴδὲ περιγραφόμενον ἐν μέλανι καὶ χάρτῃ!

Μεγάθμε, μέγαθλε, μεγαλοτολμητῆ,
μεγαλοεργὴ καὶ καινουργέ, τί σε πρεπόντως εἶπω;
Γίγαντα λέξω δυνατὸν καὶ μεμεγεθυμένον,
μεγαλακία φράσω σε, πυρίπουν Ἠρικλέα,
Εὐρυστενὴ καλέσω σε γεννάδαν Ἀχιλλέα,
ἢ καὶ Τυζέως ἔγγονον, ἀλλὰ μεγακιδέος.
Ἡράκλειε μεγαλόρρημε, καινέ, μεγαλορρέκτα,
ἐπλήσθη τῶν θαυμάτων σου καὶ θάλασσα καὶ χέρσος.
Εὐρώπη καταπτήσσει σου τὴν εὐρυτάτην φήμην,
Ἄσια πᾶσα προσκυβεῖ τοῦ κράτους σου τὴν δόξαν κτλ.

Ἄλλ' ἡ εὐερέστατα ὑπερνωκωμένη δυσκολία τῆς ἀκροστιχίδος δὲν ικανοποιεῖ φαίνεται ἐπαρκῶς τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἐπιεικῶν νὰ ἐπιδείξωσι τὴν περὶ τὴν στιχουργικὴν τέχνην δεινότητα αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἐπενόησαν καὶ τὰς ἀνακροστιχίδας καὶ τὰ ἀκρολέξια. Ἀνακροστιχίς καλεῖται ἡ συμπλοκὴ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου γράμματος ἐκάστου στίχου. Παλαιότατον καὶ περιεργότατον δείγμα ἀκροστιχίδος

παρέχει ἡμῖν ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή εὐρεθεῖσα ἐν ναῶ τῆς νήσου Φιλῶν ἐν Αἰγύπτῳ.

Κάμὲ τὸν εὐτέχνου φωτὸς στίχον, ὦ φίλε, βῆμα
τίμιον ἀμπαύσας ἔγραψε καὶ χάρισε
λιταῖς ἱστορίαις λιτὸν πόνον, οἷα πέπαιγμα
οὐ κενά, μνησῶν, οὐπερ ἔφην γενέτου·
τοῦ δὲ καλοῦ πλώσας, φημί, ἔξενε, χεῖματα Νεῖλου
καίρῳ ἔχω φωνεῖν· «Χαίρετε πολλὰ, φίλαι.
Νικῶμι πέτραις τε καὶ οὐρεσιν, ὧ καταρράκτει,
καὶ γὰρ ἔχω τεύχειν ἱστορικὴν σελίδα
νοστήσας καὶ ἰδῶν Νικάνορα καὶ γένο; ἄλλο.»
ΡΟΞ κατάλοιπον ἔχω· τοῦτο γάρ ἐστι τέλος.

Ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος τούτου σύνειδεν, ὡς βλέπετε, τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου του, καὶ τὰ παιγνία του, ἅπερ θεωρεῖ οὐ κενά, ἀποκαλεῖ στίχον ἀνδρὸς εὐτέχνου· ὑπαινίσσεται δὲ καὶ τὴν ὑποκρυπτομένην ἐν τῷ ἐπιγράμματι φράσιν, μνηνύσαν τίς ὁ τοῦτο φιλοτεχνήσας, καὶ τὴν τελευταίαν τῆς φράσεως συλλαβὴν ἀναφέρει, ἀφείς αὐτὴν ἐν τῷ ὑστάτῳ στίχῳ ἀσύνδητον πρὸς τὴν ἄλλην τοῦ ἐπιγράμματος ἔνοιαν. Ὁ ἀναγνώστης, λιτὸν πόνον χαρίζων, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐπιγραματοποιοῦ, ἦτοι ὀλίγον κόπον καταβάλλων, θὰ κατανοήσῃ εἰς τί συνίσταται ὁ παιγνιώδης τρόπος, ὃν προείλετο ὁ ποιητὴς ὅπως δηλώσῃ τὸ ὄνομά του. Οὗτος μὴ ἀρνούμενος εἰς ἀπλὴν ἀνακροστιχίδα, τουτέστιν εἰς τὴν σύνδεσιν τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου γράμματος ἐκάστου στίχου πρὸς ἀπαρτισμὸν ἰδίας φράσεως, ἐπισωρεύων τὰς δυσκολίας, κατώρθωσεν ὅπως ἐκάστη συλλαβὴ τῆς φράσεως ταύτης συνάγεται ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἐκάστου στίχου καὶ ἐνὸς ἢ δύο τῶν μετ' αὐτὸ γραμμάτων, συνάμα ὅμως καὶ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ καὶ ἐνὸς ἢ δύο τῶν τελευταίων γραμμάτων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναγινώσκειται ἡ ὑποκρυπτομένη ἐν τῷ ἐπιγράμματι φράσις: Κατιλίου τοῦ καὶ Νικάνορος. Ὁ Κατίλιος οὗτος, ὁ καὶ Νικάνωρ ἄλλως καλούμενος, ἔζησε κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν, ὡς γινώσκωμεν ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν, εὐρεθεισῶν ἐν τῇ αὐτῇ αἰγυπτιακῇ νήσῳ, ταῖς Φίλαις.

Πρὸς ποιήσιν τῶν ἀκρολεξίων δὲν ἐχρειαζέτο βεβαίως ἡ τέχνη, ἐφ' ἣ κομπάζει ὁ Κατίλιος. Τὰ ἀκρολέξια εἶνε τελειοποιήσις τῆς ἀκροστιχίδος, διότι ἐν τούτοις πᾶσαι αἱ λέξεις ἐκάστου στίχου ἄρχονται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γράμματος. Συνήθως ἐν ταῖς ἀκρολεξίσις ἐπιγράμμασι τηρεῖται ἀπλῶς ἡ σειρά τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, ἐνίοτε ὅμως διὰ τῶν ἀρχικῶν ἐκάστης λέξεως γραμμάτων δηλοῦται τὸ ὄνομα τοῦ ἐν τῷ ἐπιγράμματι ὑμνουμένου. Τοιοῦτο εἰσιν οἱ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ἐκατονταετηρίδα ἀκμάσαντος Μιχαήλ τῷ Ψελλοῦ πεποιημένοι «εἰς τὸν βασιλέα κύριον Ρωμανὸν τὸν γέροντα στίχοι, ἐν » ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων δηλοῦντες τὸ ὄνομα.»

Ροδοκρ. νοπρόσωπος, Ὁραῖος, Μέδων,
Ἀκτίσι Νίχης Οὐρανοῦ Σκηπτουχίας.

καὶ οἱ τοῦ αὐτοῦ «εἰς τὸν βασιλέα κύριον Βασίλειον ὁμοιοι.»

Βέβαιον Ἄστρον, Σεμνὸν Ἰλάσμα Λίαν,
Ἐλαμψεν Ἰσχειν Οἰάκας Σκηπτουχίας.

Τῶν δὲ κατ' ἀλφάβητον ἀκρολεξίων παραδείγματα πρόχειρα πρόκεινται ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐν ἣ περιέχονται δύο τοιοῦτοι ἀδέσποτοι ὕμνοι (Θ', 524-525), ὧν ὁ εἷς εἰς Διόνυσον, ὁ δ' ἕτερος εἰς Ἀπόλλωνα κατὰ ἀστοιχείον ἀπὸ τοῦ ΑΒ μέχρι τοῦ Ω ἠρωϊκὸν τὸ μέτρον. Ἐκάτερος τῶν ὕμνων τούτων ἀποτελεῖται ἐκ στίχων εἰκοσιῆξ, ὧν ἕκαστος πλὴν τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου περιέχει ἐπίθετα τοῦ θεοῦ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στοιχείου, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀλφαβήτῳ τάξιν τῶν γραμμάτων. Ὁ εἰς τὸν Διόνυσον ὕμνος ἄρχεται οὕτω·

Μέλπωμεν βασιλῆα φιλείου, εἰραφιότην,
Ἄβροκόμην, ἀγροίκον, ἀυδίμον, ἀγλαόμορπον,
Βοιωτόν, βρόμιον, βακχεύτορα, βοτρουχαίτην,
Γηθόσυνον, γονόεντα, γιγαντιολέτην, γελώντα κτλ.

Κατὰ μίμησιν τούτων ἐποίησε καὶ ὁ βυζαντινὸς Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος ὕμνον εἰς τὴν Θεοτόκον, οὗ τοιαύτη ἡ ἀρχή.

Μέλπωμεν θεόπατρα, θεεκελον, ἀφροδύμνον,
Ἄστρον, ἀγιοτάτην, ἄγραντον, ἀνακτοτόκειαν,
Βασίλεια, βασιληγενέα, βασιληγενέτειραν,
Γεννογενναρχήν, γεννέθειον, γεννογηθία, γουόν κτλ.

Πολλὰ δ' ἄλλα ὅμοια βυζαντικὰ ἐπιγράμματα καὶ ποιήματα ἀναφέρει ὁ Boissonade ἐν σημειώσει εἰς τὸ 524 ἐπίγραμμα τοῦ Θ' βιβλίου τῆς Ἀνθολογίας.

Παραπλήσιοι τούτοις εἰσιν οἱ ἐπόμενοι εἰς τὸν ῥωμαῖον ποιητὴν Ἐννιον ἀποδιδόμενοι στίχοι.

O, Tite, tute, Tati, tibi tanta tyranne tulisti.
At, tuba terribilisonitu tarantara dixit.

Οἱ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας λατινιστὶ γράφοντες ἠσμένισον εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς στιχουργικῆς παιδείας· ἰδίας δὲ μνείας ἄξιον εἶνε τὸ ἐν ἔτει 1530 ἐκδοθὲν ποίημα τοῦ Λέοντος Πλακεντίου, ὁ Χοιροπόλεμος (Pugna porcorum), οὗ πᾶσαι αἱ λέξεις τὸ αὐτὸ ἔχουσι ἀρχικὸν γράμμα, τὸ Ρ.

(Ἔπεται συνέχεια).

Ν. Γ. Π.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ τηλεφωνικὸν σύστημα τοῦ Van Rysselberghe χρησιμοποιοῦν τὰς τηλεγραφικὰς γραμμάς. — Ἰτὸ φωτοφῶνον τοῦ Bell. — Τὸ φωτογραφικὸν τηλεφῶνον καὶ ὁ τηλεφωνικὸς γάμος. — Ὁ φωτογράφος τοῦ Ἐδισῶν καὶ τὰ ἐν Ἀθήναις πειράματα. — Οἱ περιοδουνοτες φωνογράφοι. — Ὁ ποταμὸς Νιαγάρας καὶ ἡ τηλεφῶνία ἐν Ἀμερικῇ. — Οἱ ἐν Ἑλλάδι τελευταῖοι ἰσχυροὶ σεισμοὶ καὶ ἡ νεωτέρα ἐξήγησις τοῦ αἵτιου αὐτῶν.

Ὅπως καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ τηλεφῶνον εἶνε ἐν παγκοσμίῳ χρῆσι. Μεγίστη δὲ προθυμία παρα-